

Stanovisko Nejvyššího soudu ČSSR ze dne 18.06.1981, sp. zn. St 1/80, ECLI:CZ:NS:1981:ST.1.1980.1

Číslo: 1/1982

Právní věta: I. Odvolací soud preskúma podľa § 254 odst. 1 Tr. por. rozsudok súdu prvého stupňa vo výroku o náhrade škody aj. vtedy, ak poškodený, ktorý uplatnil nárok na náhradu škody podľa § 43 odst. 2 tr. por., podá odvolanie síce proti takým výrokom rozsudku, ktoré podľa zákona nemôže napadnúť (napr. výroky o vine alebo o treste, z obsahu jeho odvolania však možno vyvodit' (§ 59 odst. 1 Tr. por.), že napadá aj výrok o náhrade škody, prípadne, že takýto výrok nebol urobený, alebo že boli porušené ustanovenia o konaní, ktoré predchádzalo rozsudku, ak toto porušenie mohlo spôsobiť, že výrok o náhrade škody je nesprávny alebo že chýba (§ 246 odst. 1 písm. d/, odst. 2 Tr. por.). II. Odvolací súd zamietne podľa § 253 odst. 1 Tr. por. odvolanie poškodeného, ktorý uplatnil nárok na náhradu škody podľa § 43 odst. 2 Tr. por., ako odvolanie podané neoprávnenou osobou, ak je zrejmé, že odvolanie smeruje výlučne proti takým výrokom rozsudku súdu prvého stupňa, ktoré podľa zákona nemôže napadnúť.

Soud: Nejvyšší soud ČSSR

Datum rozhodnutí: 18.06.1981

Spisová značka: St 1/80

Číslo rozhodnutí: 1

Číslo sešitu: 1

Typ rozhodnutí: Stanovisko

Hesla: Náhrada škody

Předpisy: 141/1961 Sb. § 43 odst. 2
§ 253 odst. 1

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Odôvodnenie:

Pri sledovaní rozhodovania najvyšších súdov republík podľa § 27 odst. 1 zák. č. 36/1964 Zb. o organizácii súdov a o voľbách sudcov ve znení vyhl. č. 19/1970 Zb. (ďalej len org. zák.) sa zistila nejednotná prax senátov Najvyššieho súdu Slovenskej socialistickej republiky a Českej socialistickej republiky čo sa týka rozhodovania odvolacieho súdu o dovolaní poškodeného, ktorý uplatnil nárok na náhradu škody podľa § 43 odst. 2 Tr. por., keď toto odvolanie smeruje proti takým výrokom rozsudku súdu prvého stupňa, ktoré podľa zákona nemôže napadnúť. Išlo o riešenie tejto otázky z toho hľadiska, či je odvolací súd povinný v takýchto prípadoch preskúmať napadnutý rozsudok v rozsahu uvedenom v § 254 odst. 1 Tr. por. v súvislosti s § 246 odst. 1 písm. d) Tr. por., t. j. či je povinný preskúmať správnosť výroku o náhrade škody, prípadne správnosť napadnutého rozsudku v tom

zmysle, že takýto výrok nebol urobený (§ 246 odst. 2 Tr. por.), alebo či odvolací súd má takéto odvolanie zamietnuť podľa § 253 odst. 1 Tr. por. ako odvolanie podané osobou neoprávnenou.

Najvyšší súd SSR v rozsudku z 18. 10. 1979 sp. zn. 5 Tz 115/79 vyslovil, že odvolací súd porušil zákon v ustanovení § 256 Tr. por. aj v tom smere, keď zamietol odvolanie poškodeného, ktorý sa domáhal toho, aby obvinenému bol uložený prísnejší trest, ako neodôvodnené, hoci ho mal zamietnuť podľa § 253 odst. 1 Tr. por. ako odvolanie podané osobou neoprávnenou, lebo pre nesprávnosť výroku o treste môže podať odvolanie v neprospech obvineného len prokurátor. Argumentovalo sa aj tým, že poškodený, ktorý uplatnil nárok na náhradu škody, je podľa § 246 odst. 1 písm. d) Tr. por. oprávnený podať odvolanie len pre nesprávnosť výroku o náhrade škody.

Najvyšší súd ČSR zaujal v rozsudku z 25. 5. 1979 sp. zn. 7 Tz 15/79 opačný názor, a to v tom zmysle, že odvolací súd nemôže odvolanie poškodeného, ktorý uplatnil nárok na náhradu škody podľa § 43 odst. 2 Tr. por., zamietnuť podľa § 253 odst. 1 Tr. por. ako odvolanie podané osobou neoprávnenou, aj keď poškodený napadá rozsudok súdu prvého stupňa pre nesprávnosť výroku o vine, ktorý nemôže napadnúť odvolaním. Tento právny názor odôvodnil odkazom na ustanovenie § 254 odst. 1 Tr. por., podľa ktorého odvolací súd preskúma odôvodnenosť všetkých výrokov. proti ktorým môže odvolateľ podať odvolanie, a to z hľadiska všetkých chýb, ktoré mohli mať vplyv na zákonnosť toho ktorého výroku.

Predseda Najvyššieho súdu ČSSR prikázal podľa § 27a odst. 1 org. zák. túto právnu otázku päťčlennému senátu Najvyššieho súdu ČSSR na zaujatie stanoviska, aby sa zabezpečil jednotný výklad zákona a v zmysle § 27a odst. 2 org. zák. si vyžiadal vyjadrenie generálneho prokurátora ČSSR a predsedov najvyšších súdov republík; ďalej požiadal o vyjadrenie ministrov spravodlivosti ČSR a SSR.

Generálny prokurátor ČSSR v svojom vyjadrení vyslovil názor, že poškodený, ktorý uplatnil nárok na náhradu škody, nie je so zreteľom na ustanovenie § 246 odst. 1 písm. d), odst. 2. Tr. por. oprávnený podať odvolanie proti výroku o vine a treste. Ak poškodený podá odvolanie iba proti týmto výrokom, odvolací súd ho musí zamietnuť podľa § 253 odst. 1 Tr. por., lebo bolo podané osobou neoprávnenou. Každé odvolanie treba však skúmať konkrétne a podľa jeho obsahu (§ 59 odst. 1 Tr. por.). Ak poškodený uvedie v odvolaní okrem námietok proti výroku o vine alebo o treste také skutočnosti, z ktorých možno usudzovať, že nie je spokojný ani s výrokom o náhrade škody alebo s tým, že taký výrok nebol urobený, odvolací súd je povinný preskúmať vec v tomto rozsahu podľa § 254 odst. 1 Tr. por. Ak zistí, že výrok o náhrade škody je v súlade so zákonom, mal by odvolanie poškodeného zamietnuť podľa § 256 Tr. por. ako neodôvodnené. Ak výrok o náhrade škody je chybný alebo nebol urobený, hoci mal byť urobený, odvolací súd rozhodne o nároku na náhradu škody sám alebo odkáže poškodeného na konanie pred iným príslušným orgánom (§ 265 Tr. por.). V odôvodnení rozhodnutia by však odvolací súd mal uviesť, že poškodený nie je oprávnený napadať rozsudok pre nesprávnosť výrokov o vine alebo o treste a že preto tieto výroky nepreskúmať.

Predseda Najvyššieho súdu ČSR uviedol, že poškodený, ktorý v zmysle § 43 odst. 2 Tr. por. riadne uplatnil nárok na náhradu škody, má sice možnosť napadnúť odvolaním rozsudok len pre nesprávnosť výroku o náhrade škody, prípadne preto, že takýto výrok nebol urobený, ale to neznamena, že sa stáva osobou neoprávnenou v zmysle § 253 odst. 1 Tr. por., ak vo svojom odvolaní chybné napadne len také výroky rozsudku, ktoré poškodený podľa zákona nemôže napadnúť, ako napr. výrok o vine alebo o treste. V tomto smere treba vychádzať z revízneho princípu vyjadreného v ustanovení § 254 odst. 1 Tr. por. Preto ak podá poškodený, u ktorého je splnená podmienka stanovená v § 246 odst. 1 písm. d) Tr. por., v zákonnej lehote proti odsudzujúcemu rozsudku odvolanie, odvolací súd preskúma správnosť výroku o náhrade škody, prípadne správnosť napadnutého rozsudku v tom smere, že taký výrok nebol urobený a ďalej aj správnosť postupu konania z hľadiska tých chýb, ktoré mohli spôsobiť, že výrok o náhrade škody je nesprávny alebo nebol urobený. Nie je rozhodujúce, ako poškodený

odôvodní odvolanie, prípadne či ho vôbec odôvodní. Predseda Najvyššieho súdu ČSR považuje preto za správny právny názor vyslovený v rozsudku tohto súdu z 25. 5. 1979 sp. zn. 7 Tz 15/79.

Predseda Najvyššieho súdu SSR tiež upozornil na revízny princíp vyjadrený v § 254 odst. 1 Tr. por. Odvolací súd musí zásadne preskúmať rozsudok súdu prvého stupňa vo výroku o náhrade škody a predchádzajúce konanie bez ohľadu na to, že námietky poškodeného smerujú proti iným výrokom, ktoré odvolaním nemôže napadnúť. V zmysle materiálu pléna Najvyššieho súdu SSR č. Pls 2/77 aplikácia § 253 odst. 1 Tr. por. prichádza však do úvahy vtedy, keď poškodený, ktorý uplatnil nárok na náhradu škody, podá odvolanie proti iným výrokom odsudzujúceho rozsudku súdu prvého stupňa s vyhlásením, že výrok o náhrade škody považuje za správny. V takomto prípade ide o odvolanie podané osobou neoprávnenou, lebo z ustanovení § 246 odst. 1 písm. d) Tr. por. vyplýva oprávnenosť poškodeného napadnúť rozsudok súdu prvého stupňa odvolaním len pre nesprávnosť výroku o náhrade škody. Keďže z rozhodnutia senátu Najvyššieho súdu SSR sp. zn. 5 Tz 115/79 nevyplýva, že by poškodený, ktorý uplatnil nárok na náhradu škody, v súvislosti s napadnutím rozsudku súdu prvého stupňa pre nesprávnosť výroku o treste urobil súčasne vyhlásenie, že považuje výrok o náhrade škody za správny, príslušný senát neprávom vytýkal odvolaciemu súdu, že odvolanie poškodeného mal podľa § 253 odst. 1 Tr. por. zamietnuť ako odvolanie podané osobou neoprávnenou.

Minister spravodlivosti ČSR považuje za zodpovedajúci príslušným ustanoveniam Trestného poriadku skôr postup senátu Najvyššieho súdu SSR. Skôr než odvolací súd pristúpi k meritórnemu vybaveniu odvolania, je v prvom rade povinný preskúmať, či odvolanie bolo podané včas a oprávnenou osobou. Táto povinnosť odvolacieho súdu jednoznačne vyplýva nielen z povahy veci, ale aj z úvodnej vety § 254 odst. 1 Tr. por. Ak nie je niektorá z formálnych náležitostí odvolania splnená, odvolací súd zamietne odvolanie podľa § 253 odst. 1 Tr. por. Preto pri zachovaní tohto postupu vôbec nemôže dôjsť k tomu, aby odvolací súd postupoval podľa § 254 odst. 1 Tr. por. a meritórne preskúmať odôvodnenosť odvolania podaného osobou neoprávnenou. Takouto osobou v zmysle § 253 odst. 1 Tr. por. je aj poškodený, ktorý podal odvolanie do iného výroku rozsudku súdu prvého stupňa než do výroku o náhrade škody pre jeho nesprávnosť (§ 246 odst. 1 písm. d/ Tr. por. a contrario). K argumentácii Najvyššieho súdu ČSR, ktorý odlišný názor vyvodzuje z ustanovenia § 254 odst. 1 Tr. por. poznamenáva, že ako odvolateľa v zmysle ustanovenia treba vzhľadom na vyššie uvedené rozumieť len osobu oprávnenú podať odvolanie v rozsahu vymedzenom v zákone (§ 246 odst. 1, § 247 Tr. por.), ktorá ho podala včas, výslovne sa ho nevzdala alebo už podané odvolanie nevzala späť. Pokiaľ teda ide o poškodeného, je odvolateľom v zmysle § 254 odst. 1 Tr. por. iba vtedy, ak odvolaním napadol výrok o náhrade škody. Ak však odvolanie poškodeného smerovalo proti inému výroku napadnutého v rozsudku, nemožno ho považovať za odvolateľa v zmysle uvedeného zákonného ustanovenia, i keď môže podať odvolanie pre nesprávnosť výroku o náhrade škody.

Minister spravodlivosti SSR upozornil na to, že v súvislosti s riešenou právnou otázkou treba odlišovať rozsah oprávnenia poškodeného napadnúť rozsudok odvolaním od rozsahu povinnosti odvolacieho súdu preskúmať napadnutý rozsudok. V ustanovení § 246 Tr. por. sa uvádzajú osoby oprávnené napadnúť výroky rozsudku odvolaním a rozsah tohto ich oprávnenia, ktoré sa u prokurátora a poškodeného upresňuje ešte ustanovením § 247 odst. 1 Tr. por. V prípade odvolania poškodeného treba preto rozlišovať odvolanie, ktoré sa vzťahuje len na výrok o vine alebo treste a nesmeruje aj proti výroku o náhrade škody, od odvolania, v ktorom poškodený napáda nesprávnosť výroku o náhrade škody a súčasne aj nesprávny výrok o vine, ktorý súvisel s rozhodnutím o náhrade škody. Je toho názoru, že v prvom prípade by bol poškodený osobou neoprávnenou v zmysle § 253 odst. 1 Tr. por., v druhom prípade má odvolací súd povinnosť preskúmať zákonnosť a odôvodnenosť rozsudku.

Pred zaujatím stanoviska predseda senátu Najvyššieho súdu ČSSR podľa čl. 7 odst. 1 Sprav. por. (Plsf 1/73) vyžiadala aj vyjadrenia právnických fakúlt Univerzity Karlovej v Prahe, Univerzity Komenského v Bratislave, Univerzity J. E. Purkyně v Brne a Univerzity P. J. Šafárika v Košiciach.

Katedra trestného práva právnickej fakulty Univerzity Karlovej v Prahe oznámila, že väčšina členov katedry je toho názoru, že v uvedenom prípade odvolanie poškodeného nemožno zamietnuť podľa § 253 odst. 1 Tr. por. ako podané osobou neoprávnenou. I takýmto odvolaním sa treba zaoberať meritórne a preskúmať podľa § 254 odst. 1, 2 Tr. por. tie výroky, proti ktorým poškodený mohol podať odvolanie. Tento názor odôvodňuje tým, že pri riešení danej otázky treba vychádzať zo všetkých ustanovení Trestného poriadku o odvolaní, ktoré tu majú význam, že ich treba posudzovať vo vzájomnej súvislosti. Riešenie nemožno vyvodzovať izolovane len z ustanovení § 246 a § 247 Tr. por. Upozorňuje najmä na to, že ak osoba oprávnená podať odvolanie nemusí odvolanie vôbec odôvodňovať, potom na súčinnosť jej odvolania nemôže mať vplyv jeho nesprávne odôvodnenie. Pokiaľ ide o poškodeného, ktorý riadne uplatnil nárok na náhradu škody, stačí že uvedie iba to, že sa odvoláva. Ak bude poškodený napádať v odvolaní výrok o vine alebo o treste, vyjadruje tým všeobecnú nespokojnosť s rozsudkom, ktorý sa ho dotýka (s časťou o uplatnenom nároku na náhradu škody), a nesprávna formulácia odvolania nemôže mať vplyv na rozsah preskúmania podľa § 254 Tr. por.

Katedra trestného práva Univerzity Komenského v Bratislave uviedla, že odvolanie v československom trestnom konaní je založené na širokom základe v snahe umožniť čo naj dôkladnejšie a najvšestrannejšie preskúmanie rozsudku. Aj pri podaní odvolania sa vo všeobecnosti uplatňuje ustanovenie § 59 odst. 1 Tr. por. a osobitne potom ustanovenie § 254 odst. 1 Tr. por., ktoré vyjadruje revízny princíp. Poškodený je osobou oprávnenou podať odvolanie proti rozsudku, aj keď len v časti výroku o náhrade škody. Ak poškodený podal odvolanie proti inému výroku rozsudku, treba jeho podanie posúdiť tak, že uplatňuje svoje právo odvolať sa v rozsahu danom zákonným ustanovením a v zmysle § 254 odst. 1 Tr. por. preskúmať napadnuté rozhodnutie a o ňom rozhodnúť.

Právnická fakulta J. E. Purkyně v Brne upozornila najmä na to, že z hľadiska povahy neupravených procesných vzťahov ustanovenie § 246 odst. 1 Tr. por. určuje subjekty oprávnené podať odvolanie, teda vymedzuje subjektívne podmienky odvolania. V nadväznosti na toto ustanovenie potom § 253 odst. 1 Tr. por. upravuje procesné dôsledky nedostatku týchto subjektívnych podmienok odvolania. Ak nie je subjekt, ktorý sa odvolal proti rozhodnutiu súdu prvého stupňa, oprávnený podať odvolanie, súd druhého stupňa odvolanie zamietne bez meritórneho preskúmania prvostupňového rozhodnutia. Naproti tomu ustanovenie § 254 odst. 1 Tr. por. stanoví rozsah, v ktorom je odvolací súd povinný meritórne preskúmať napadnuté rozhodnutia súdu prvého stupňa, teda obsahuje vymedzenie rozsahu prieskumnej činnosti odvolacieho súdu. Obidve tieto fázy procesnej činnosti nemožno vzhľadom na ich rozdielnu povahu zlučovať do jediného celku a nie sú ani vzájomne zameniteľné z hľadiska časovej postupnosti. Najskôr musí odvolací súd riešiť otázku legitimácie subjektu na podanie odvolania a až potom otázku, v akom rozsahu má preskúmať napadnuté rozhodnutie súdu prvého stupňa. Z uvedeného vyplýva, že ak poškodený podá odvolanie iba proti iným výrokom rozsudku prvého stupňa než proti výroku o náhrade škody, ide o odvolanie podané neoprávnenou osobou v zmysle § 253 odst. 1 Tr. por. so zreteľom na ustanovenie § 246 odst. 1 písm. d) Tr. por. a odvolací súd musí odvolanie zamietnuť bez meritórneho preskúmavania výroku o nárokoch poškodeného na náhradu škody. Táto fakulta upriamuje pozornosť aj na to, že daná problematika môže byť v svojej konkrétnej podobe zložitejšia a že treba presne rozlišovať medzi problematikou interpretácie už uvedených zákonných ustanovení Trestného poriadku a problematikou výkladu prejavu vôle poškodeného, ktorý podáva odvolanie. Nepresnosť a nejednoznačnosť odvolania nemôže byť síce na ťarchu poškodeného, zákon však predpokladá, že tieto nedostatky odvolania poškodeného napravia orgány činné v trestnom konaní dodržaním ustanovenia § 46 Tr. por. Vecou týchto orgánov je, aby pred svojím rozhodnutím o legitimácii poškodeného na podanie odvolania presne a jednoznačne zistili obsah jeho vôle.

Katedra trestného práva právnickej fakulty P. J. Šafárika v Košiciach považuje za správne stanovisko

Najvyššieho súdu SSR, vyjadrené v rozsudku z 18. 10. 1979 sp. zn. 5 Tz 115/79. Ak podal poškodený – hoci išlo o adhézne konanie – odvolanie výlučne proti výroku o vine alebo výroku o treste, odvolanie je zrejme podané osobou neoprávnenou a odvolací súd ho musí zamietnuť podľa § 253 odst. 1 Tr. por., lebo poškodený nie je oprávnený odvolaním napadnúť tieto výroky. Rozhodujúcou okolnosťou pre posúdenie oprávnenosti je tu totiž predmet odvolania, t. j. výrok. Ak by poškodený podal odvolanie aj proti výroku o náhrade škody a zároveň aj proti výroku o vine a treste, je síce odvolanie podané osobou oprávnenou (z hľadiska § 246 odst. 1 písm. d/ Tr. por.), avšak odvolací súd sa bude meritórne zaoberať len odôvodnenosťou výroku o náhrade škody, lebo len tento výrok môže byť predmetom odvolania. Ustanovenie § 254 odst. 1 Tr. por. vlastne len vykladá, v čom spočíva meritornosť preskúmavania napadnutého rozhodnutia. Toto ustanovenie sa môže použiť len vtedy, keď odvolanie podala oprávnená osoba, a to v predpísanej časovej lehote.

Senát Najvyššieho súdu Československej socialistickej republiky po prihliadnutí k uvedeným vyjadreniam zaujal toto stanovisko:

Súčasná právna úprava odvolania vychádza z požiadavky umožniť dôkladné a všestranné preskúmanie správnosti rozsudkov súdu prvého stupňa. Cieľom tejto úpravy je, aby sa v záujme účastníkov trestného konania ako aj v záujme celej spoločnosti už v odvolacom konaní urobila náprava chybných rozhodnutí. Preto Trestný poriadok upravuje odvolacie konanie tak, aby čo najširší okruh osôb mohol podávať odvolanie a aby odvolací súd mohol v čo najširšom rozsahu preskúmať rozsudky súdu prvého stupňa.

Odvolanie je riadnym opravným prostriedkom proti rozsudku súdu prvého stupňa. Podstatou odvolania je prejav vôle, ktorým odvolateľ vyjadruje svoju nespokojnosť s rozsudkom súdu prvého stupňa a domáha sa jeho nápravy na odvolacom súde. Trestný poriadok v príslušných ustanoveniach presne vymedzuje okruh osôb oprávnených podať odvolanie a rozsah ich odvolacieho oprávnenia. V ustanoveniach § 246 a § 247 Tr. por. sa uvádza, ktoré osoby sú oprávnené podať odvolanie a aký je rozsah tohto ich oprávnenia. Podľa § 246 odst. 1 písm. d) Tr. por. rozsudok môže odvolaním napadnúť poškodený, ktorý uplatnil nárok na náhradu škody, pre nesprávnosť výroku o náhrade škody. Podľa odst. 2 tohto zákonného ustanovenia poškodený môže rozsudok napadať aj preto, že výrok o náhrade škody nebol urobený, ako aj pre porušenie ustanovení o konaní, ktoré predchádzalo rozsudku, ak toto porušenie mohlo spôsobiť, že výrok o náhrade škody je nesprávny alebo že chýba. Ustanovenie § 247 odst. 1 Tr. por. upravuje, že v neprospech obžalovaného môže rozsudok napadnúť odvolaním len prokurátor; len čo do povinnosti na náhradu škody má toto právo aj poškodený, ktorý uplatnil nárok na náhradu škody.

Od osoby oprávnenej na podanie odvolania a rozsahu jej odvolacieho oprávnenia treba odlišovať otázku rozsahu prieskumnej povinnosti odvolacieho súdu. Ide o dve relatívne samostatné štádiá procesnej činnosti, ktoré na seba aj časovo nadväzujú. Odvolací súd musí najskôr riešiť otázku, či ide o osobu oprávnenú podať odvolanie a až potom otázku, v akom rozsahu má preskúmať rozsudok súdu prvého stupňa. Podľa § 254 odst. 1 Tr. por. ak nezamietne odvolací súd odvolanie podľa § 253, preskúma zákonnosť a odôvodnenosť všetkých výrokov rozsudku, proti ktorým môže odvolateľ podať odvolanie, aj správnosť postupu konania, ktoré predchádzalo rozsudku, prihliadajúc pritom aj na chyby, ktoré sa v odvolaní nevytýkali.

Z uvedených zákonných ustanovení vyplýva, že poškodený, ktorý riadne uplatnil nárok na náhradu škody podľa § 43 odst. 2 Tr. por., môže vždy podať odvolanie pre nesprávnosť výroku o náhrade škody. Za také odvolanie treba považovať aj odvolanie poškodeného, ktorý sa síce odvolal proti iným výrokom než proti výroku o náhrade škody, teda proti takým výrokom, ktoré podľa zákona nemôže napadnúť (napr. výroky o vine alebo treste), ak z obsahu jeho odvolania možno vyvodiť, že napadá aj výrok o náhrade škody, prípadne že takýto výrok nebol urobený, alebo že boli porušené ustanovenia o konaní, ktoré predchádzalo rozsudku, ak toto porušenie mohlo spôsobiť, že výrok o náhrade škody

je nesprávny alebo že chyba (§ 246 odst. 1 písm. d/, odst. 2 Tr. por.). Tento právny názor možno oprieť o ustanovenie § 59 odst. 1 Tr. por., ktoré sa vo všeobecnosti uplatňuje aj pri odvolaní, a v zmysle ktorého každé odvolanie treba skúmať konkrétne a podľa jeho obsahu. Preto aj v takomto prípade treba považovať poškodeného za osobu oprávnenú podať odvolanie a preskúmať podľa § 254 odst. 1 Tr. por. zákonnosť a odôvodnenosť rozsudku vo výroku o náhrade škody, prípadne že takýto výrok nebol urobený, ako i správnosť postupu konania, ktoré predchádzalo rozsudku, pokiaľ toto konanie môže mať vplyv na rozhodnutie o náhrade škody alebo na to, že o náhrade škody nebolo rozhodnuté. Ak poškodený podá odvolanie a neuvedie, ktorý výrok rozsudku súdu prvého stupňa napadá, musí odvolací súd z podnetu takého odvolania preskúmať rozsudok a správnosť predchádzajúceho postupu konania, v rozsahu uvedenom v § 254 odst. 1 Tr. por., pokiaľ sa poškodený dodatočne sám alebo z podnetu súdu nevyjadrí, že napadá výslovne len také výroky rozsudku, proti ktorým nie je oprávnený podať odvolanie.

Poškodeného, ktorý uplatnil nárok na náhradu škody, treba však považovať za osobu neoprávnenú na podanie odvolania v zmysle § 253 odst. 1 Tr. por., ak je zrejmé, že odvolanie smeruje výlučne proti takým výrokom rozsudku súdu prvého stupňa, ktoré podľa zákona nemôže napadnúť. V takomto prípade poškodený nenapadá odvolaním rozsudok pre nesprávnosť výroku o náhrade škody, prípadne že takýto výrok nebol urobený. Prejav vôle poškodeného smeruje totiž výslovne iba nad rozsah jeho odvolacieho oprávnenia, ktoré je vymedzené zákonom (§ 246 odst. 1 písm. d/, § 247 odst. 1 Tr. por.). Z úvodnej vety § 254 odst. 1 Tr. por., ktorá má pre riešenie tejto otázky značný význam, jednoznačne vyplýva, že skôr než odvolací súd pristúpi k meritórnemu preskúmaniu rozsudku súdu prvého stupňa, musí sa zaoberať otázkou, či odvolanie podala oprávnená osoba. Ak tomu tak nie je, odvolací súd je povinný podľa § 253 odst. 1 Tr. por. zamietnuť odvolanie ako odvolanie podané neoprávnenou osobou.

Pokiaľ ide o riešenie otázky, či poškodený, ktorý uplatnil nárok na náhradu škody podľa § 43 odst. 2 Tr. por., je osobou oprávnenou podať odvolanie proti oslobodzujúcemu rozsudku súdu prvého stupňa napr. vtedy, ak nebol s nárokom na náhradu škody odkázaný na konanie o občianskoprávných veciach, odkazuje sa na to, že táto otázka už bola riešená v Smernici pléna býv. Najvyššieho súdu k výkladu ustanovení Trestného poriadku o právach a postavení poškodeného v trestnom konaní a o náhrade škody spôsobenej trestným činom (o adhéznom konaní) zo 4. júla 1962 č. Pls 1/62, schválenej uznesením pléna Najvyššieho súdu ČSSR z 23. novembra 1973 č. [Plsf 4/73](#).